

दैनंदिन व्यवहार

७

चला, शिकू या...

- ◎ रोजच्या घडामोडींवर संभाषण करणे
- ◎ व्यवसाय आणि कार्यक्षेत्रे यांबद्दल बोलणे
- ◎ द्वितीया आणि चतुर्थी विभक्ती
- ◎ प्रश्नशब्द : कोणाला
- ◎ विशेषनामांची सामान्यरूपे
- ◎ विकारी विशेषणांची सामान्यरूपे
- ◎ विध्यर्थ - असणे आणि नसणे

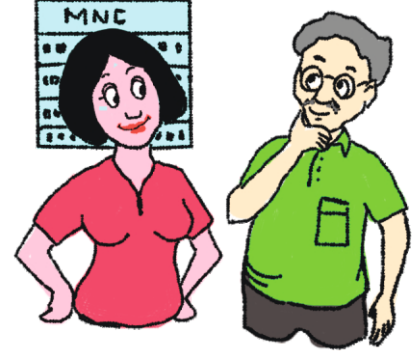
१. नवी शललल

वडील : नवी शललल कशी वलटते?
 मधू : कधी कधी ऑलंगली वलटते.
 वडील : कधी ऑलंगली वलटते?
 मधू : शललेलल सुट्टी असलुतलवर.

२. नवी नुकररी

वडील : नवी नुकररी कशी वलटते?
 मधू : कधी कधी ऑलंगली वलटते.
 वडील : कधी ऑलंगली वलटते?
 मधू : ऑललसलल सुट्टी असलुतलवर.

वरीलप्रमलणे संवलद ललहू तल.

१. नवं कलम
२. नवल वुवसलत
३. नवं कलरुतलत / ऑललस

शलकुषक / शलकुषलकल

वलदुतलरुथी / वलदुतलरुथीनी

उदल. नवं कलम कसं वलटतं?

सुट्टी असलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

सुट्टी असलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

बुलस नसलुतलवर

बुलस नसलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

कलम संपलुतलवर

कलम संपलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

खूष प्रगती इललुतलवर

खूष प्रगती इललुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

खूष पगलर मलळलुतलवर

खूष पगलर मलळलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

खूष पैसल मलळलुतलवर

खूष पैसल मलळलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

सुट्टी असलुतलवर

सुट्टी असलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

बुलस नसलुतलवर

बुलस नसलुतलवर ऑलंगलं वलटतं.

२

कोणाला काय आवडेल आणि कोण काय करेल हे कोण सांगणार?

आपापल्या कामाच्या जागी किंवा मोकळ्या वेळात घरी कोण काय करतंय ते बघू या आणि खालील तक्ता वाचून योग्य तो शब्द भरू या!

अ.पु. २

- बुद्धिबळ • मालिका • दूध • अक्षर • कपडे • मोजा • घड्याळ • मेणबत्ती
- खिळा • चित्र • चित्रपट • भाजी • झाकण • वर्तमानपत्र

शीला मालिका पाहते.	आशुतोष खेळतो.	चारू लावते.
अनिकेत आणतो.	मानसी लिहिते.	तो मोजा काढतो.
कृत्तिका घालते.	मुली काढतात.	प्रांजली ठेवते.
सुतार ठोकतो.	शिंपी शिवतो.	राज्वी बघते.
गिरिशा चिरते.		श्रुती वाचते.

कर्ता कर्म कर्ता कर्म
 ↓ ↓ ↓ ↓
 तू फोटो काढतोस. मी तो पाहते.

४ तक्ता पूर्ण करू या.

		कर्ता	कर्म
१.	तू कविता लिहितोस. मी ती वाचते.		
२.	तू पत्र पाठवतोस. मी ते जपून ठेवते.		
३.	तू चॉकलेटे पाठवतोस. मी ती आवडीने खाते.		

कर्म (नाम)	कर्म (सर्वनाम)
फोटो	तो
कविता	ती
फूल	ते
चॉकलेटे	ती

५ तुम्ही कोणता खेळ खेळता? खेळायला जाताना तुम्ही काय काय सोबत नेता / नेत नाही?

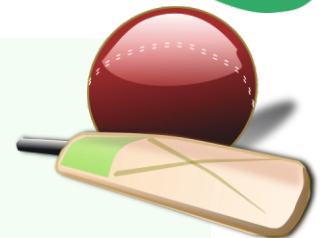
अ.पु. ३-४

मी पोहते. मी एक टोपी
आणि माझा पोशाख नेते.

मी सायकल चालवतो.
मी टोपी नेतो पण
पोशाख नेत नाही.

मी क्रिकेट खेळतो. मीपण टोपी
आणि माझा पोशाख नेतो.
मी बॅट आणि बॉल नेतो.

मी ...

सुबोध : अरे अनिकेत, तू आशुतोषला ओळखतोस का?

मी त्याला ओळखत नाही. फेसबुकवर आहे का तो?

अनिकेत : आशुतोष नं? हो, मी ओळखतो त्याला.

तो हुशार आहे. तो बुद्धिबळ खेळतो. आपण त्याला फेसबुकवर शोधू या.

एकवचन

शब्दाचे सामान्यरूप + ला

६

समजतंय का? चला तर, बघू या!

अ.पु. ५

रोहन मित्राला बोलावतो.

रोहन मैत्रिणीला बोलावतो.

रोहन मुलाला बोलावतो.

रोहन मित्रांना बोलावतो.

रोहन मैत्रिणींना बोलावतो.

रोहन मुलांना बोलावतो.

एकवचन	अनेकवचन
सामान्यरूप + ला	सामान्यरूप + ^{ना} + ना

थोडक्यात

टीप :

काही वेळा '-ला' हा विभक्तिप्रत्यय न लावतासुद्धा वाक्यरचना करता येते.

उदा.

मी मांजर रानात सोडले.

मी मांजराला रानात सोडले.

पण,

मी नोकरी सोडली. – बरोबर

मी नोकरीला सोडले. – चूक.

सामान्यरूपे - विशेषनामे

Oblique Forms - Proper Nouns

विशेषनामे			
अकारान्त पु.	संजय	संजयला	-
आकारान्त पु.	ब्रह्मा	ब्रह्माला	-
ईकारान्त पु.	रवी	रवीला	-
ऊकारान्त पु.	गुरू	गुरूला	-
एकारान्त पु.	पेले	पेलेला	-
ओकारान्त पु.	खजुराहो	खजुराहोला	-
अकारान्त नपुं.	महाराष्ट्र	महाराष्ट्राला	-
ऊकारान्त नपुं.	पेरू	पेरूला	-
एकारान्त नपुं.	काळे	काळ्याला	काळ्यांना
	आपटे	आपट्याला	आपट्यांना
अकारान्त स्त्री.	मेहेर	मेहेरला	-
आकारान्त स्त्री.	सीमा	सीमाला	-
ईकारान्त स्त्री.	मराठी	मराठीला	
पौराणिक नामे			
अकारान्त पु.	शंकर	शंकराला	-
ईकारान्त पु.	शनी	शनीला	-
ऊकारान्त पु.	पांडू	पांडूला	-
आकारान्त स्त्री.	सीता	सीतेला	
इकारान्त स्त्री.	द्रौपदी	द्रौपदीला	-

सामान्यरूपे - विशेषनामे

काहीही बदल नाही.	पुल्लिङ्गी नाम - सामान्यरूप	स्त्रीलिङ्गी नाम - सामान्यरूप
	संजय - संजयला	मेहेर - मेहेरला
	शंकर - शंकरला	-
	चीन - चीनला	-
	हिंदुस्थान - हिंदुस्थानला / हिंदुस्थानाला	सीमा - सीमाला
	पाकिस्तान - पाकिस्तानला / पाकिस्तानाला	राधा - राधाला
	कोरिया - कोरियाला	भारती - भारतीला
	शिवबा - शिवबाला	इंदू - इंदूला
	मोती - मोतीला	
	गुरू - गुरूला	

		अनौपचारिक	औपचारिक
बदल होतो	कलमकर	कलमकरला	कलमकरांना
आडनावे	परांजपे	परांजप्याला	परांजप्यांना
	पै	पैला	पैंना
पण अ - आ	भारत - भारताला		
	हिमालय - हिमालयाला		
	अमेरिका - अमेरिकेला		
पौराणिक / ऐतिहासिक	शंकर - शंकराला		
	राधा - राधेला		
	सीता - सीतेला		

सामान्यरूपे - विशेषनामे - नपुंसकलिङ्गी Oblique Forms - Proper Nouns - Neuter

काहीही बदल नाही.	नाम - सामान्यरूप	सप्तमी
	श्रीनगर - श्रीनगरला	श्रीनगरात
	नागपूर - नागपूरला	नागपुरात
	उटी - उटीला	उटीत
	खजुराहो - खजुराहोला	खजुराहोत

टीप : अहमदाबाद - अहमदाबादेला

सुरत - सुरतेला, चेन्नई - चेन्नईला, मुंबई - मुंबईला, दिल्ली - दिल्लीला

पण महाराष्ट्र - महाराष्ट्राला

मराठीत आलेले इंग्रजी शब्द

टीप : काही इंग्रजी शब्दांची सामान्यरूपे होतात तर काहींची होत नाहीत. खूप रुळलेल्या इंग्रजी शब्दांची मराठी नामांच्या नियमाप्रमाणेच सामान्यरूपे केली जातात. पण त्याला काहीही ठोस नियम नाही.

उदा.

तो फोन - फोनला - फोनना (याचप्रमाणे : तो मोबाईल, तो बसस्टॉप, तो टायर, ती ट्रेन, ती बस, ती लाईट, ते नेलपेंट)

तो पेपर - पेपराला - पेपरांना (याचप्रमाणे : ते पोस्ट, ते पेन)

तो डॉक्टर - डॉक्टरला - डॉक्टरांना (याचप्रमाणे : तो बिल्डर)

ती बॅग - बॅगेला - बॅगांना (याचप्रमाणे : ती बँक, ती पिन)

ती पेन्सिल - पेन्सिलीला - पेन्सिलींना (याचप्रमाणे : रीफिल, वायर)

७

खालील शब्द 'ला' आणि 'ना' हे प्रत्यय जोडून लिहू या.

मांजर	बाळ	चोर	आजी	बाबा	माकड	साप
कुत्रा	आई	बुद्धिबळ	पुस्तक	शब्द	पाटी	
वाघ	मित्र	मामा	आजोबा	मालिका	अनुज	आशुतोष

ला

ना

उदा. मांजर

मांजराला

मांजरांना

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

८

आपण यांना शिकवता का?

(मामा)

(माकड)

(बाबा)

हो, मी
माकडाला शिकवते.

(ससा)

(मांजर)

(कुत्रा)

(साप)

(आजोबा)

(आजी)

(वाघ)

(बाळ)

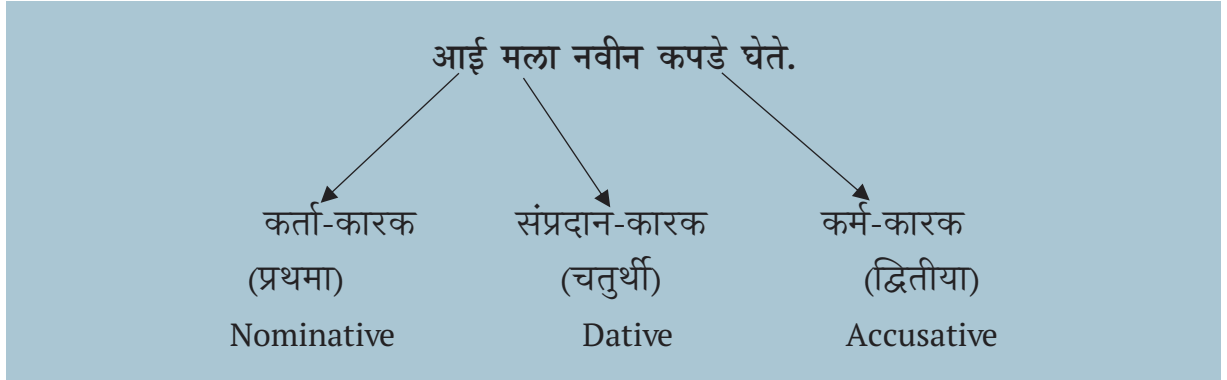
(मित्र)

चतुर्थी विभक्ती

Dative case

माझा आवडता सण दिवाळी

- “ए, तुझा आवडता सण कुठला?”
- ◊ “माझा आवडता सण दिवाळी. मज्जा येते. आई फराळ करते. फराळ म्हणजे करंज्या, चकल्या, लाडू, शंकरपाळे, अनारसे आणि बरंच काही.”
- “मस्त. आणि काय काय करता?”
- ◊ “आई मला नवीन कपडे घेते. बाबा मला फटाके आणतात. मी दादाला भेटवस्तू देतो. मी आई आणि बाबांसाठी एक शुभेच्छापत्र बनवतो.”
- “अरे वा!”

९

तक्ता पूर्ण करू या.

		कर्ता-कारक	कर्म-कारक	संप्रदान-कारक
१	बाबा मला फटाके आणतात.			
२	मी दादाला भेटवस्तू देतो.			
३	मी आईला आणि बाबांना एक शुभेच्छापत्र करून देतो.			

૧. ઉદાહરણાંપ્રમાણે પુઢીલ તત્તે પૂર્ણ કરૂં યા.

▶ અ.પુ. ૫-૬

વહી	ઉદા. મેઘના વહી શોધતે.
કાગદ	
ફળી	
પુસ્તક	
ફોન	
વર્ગ	

અનુજ	ઉદા. મિહીર અનુજલા પકડતો.
મહેશ	
આદિત્ય	
અજિત	
સોનલ	
મેઘા	

મામા	ઉદા. રાજૂ મામાલા બોલાવતો.
દાદા	
કાકા	
આઈ	
મામી	
આજી	

મિત્ર (અ.વ.)	ઉદા. આમ્હી મિત્રાંના વિચારતો.
મુલે	
ભાવંડે	
મૈત્રિણી	
બહિણી	
શિક્ષક (અ.વ.)	

विद्यार्थी (अ.व.)	उदा. दिव्या विद्यार्थ्यांना शिकवते.
भाऊ	
सहकारी (अ.व.)	
आजी	
जाऊ	
कुत्रे	

भिंत	उदा. भिंतीला रंग दिला आहे.
वर्ग	
घर	
मूर्ती	
भांडे	
रस्ता	

१०

वाक्ये बनवू या.

उदा. पोलीस . चोर . पकडणे - पोलीस चोराला पकडतात. पोलीस चोरांना पकडतात.

१. शिक्षक . विद्यार्थी . शिकवणे
२. पालक . मुले . वाढवणे
३. आई . बाळ . भरवणे
४. आम्ही . ते . ओळखणे
५. ती . बहीण . गोष्ट सांगणे

११ द्वितीया व चतुर्थीतील शब्द अधोरेखित करू या.

आम्ही सर्व जण घरी मराठी मालिका बघतो. 'उंच माझा झोका' ही मालिका आईला खूप आवडते. त्यात माधव रमेस सांगतो, "रमा, 'अ' हे अक्षर लिही." मग रमा पाटी आणते. ती 'अ' लिहिते. माधव रमेस शाबासकी देतो.

एकवचन
सामान्यरूप + स

१२ कोण - कुठे - काय काम करतो?

१. जोड्या लावू या.

		कोण	कुठे	काय
क.		खलाशी	पोलिस ठाणे	प्रवाशांची ने-आण करणे
ख.		हवालदार	नाटक कंपनी	चोरांना पकडणे
ग.		डिस्क जॉकी	रेल्वे स्थानक	आवडीची गाणी ऐकवणे
घ.		आगगाडी चालक	जहाज	मनोरंजन करणे
च.		नट / नटी	नाईट क्लब	सागरी वाहतुकीशी संबंधित कामे

२. ओळखून लिहू या.

शेतकरी, डॉक्टर, तंत्रज्ञ, सुतार, कुंभार, शिक्षक / शिक्षिका, वैमानिक, गवंडी

३. कोण होणार मी?

स्वीटी : मला ना, मोठी झाले की आई व्हायचंय.

चिराग : मी बाबा मोठा झालो की पोलिस होणार.

मिहीका : मी होणार माझ्या वहिनीसारखी डॉक्टर.

तू रे मिहीर, तू का गप्प? तू काय होणार?

मी अमिताभ बच्चन होणारे!

१३

लहानपणीची स्वप्ने मोठेपणी खरी होतातच असे नाही. कधीकधी तर ती बदलतातच. नवे व्यवसाय, नवी क्षितिजे खुणावू लागली की मुलांना विचार पडतो, आता काय निवडू? पाहू या, काही नवी कार्यक्षेत्रे. वाचू या आणि विचार करू या. नंतर खालील तक्ता भरू या.

१. परकीय भाषा आणि करिअर

आजच्या 'ग्लोबलाइज्ड' जगात सगळेच देश एकमेकांच्या खूप जवळ आले आहेत. अनेक संस्थांच्या आणि कंपन्यांच्या शाखा जगभर आहेत. आणि म्हणूनच कमीत कमी एक परकीय भाषा तरी येत असणे आवश्यक झाले आहे. भारतामध्ये इंग्रजीसोबत जर्मन, फ्रेंच, स्पॅनिश, इटालियन तसेच चिनी, जपानी आणि कोरियन या भाषांना महत्त्व प्राप्त झाले आहे. या भाषा शाळा, विद्यापीठे यांखेरीज त्या त्या देशांच्या ठरावीक संस्थांमध्येदेखील शिकता येतात. उदाहरणार्थ जर्मन भाषा ग्योथं इन्स्टिट्यूट तर फ्रेंच भाषा आलियाँस फ्राँसेज या संस्थेत शिकता येते. या भाषांमध्ये प्रमाणपत्र, पदविका, पदवी किंवा उच्च पातळ्यांचे प्रशिक्षण घेऊन करिअरच्या खूप नवीन संधी मिळतात. या भाषा शिकून आपण त्या शिकवू शकतो त्याचप्रमाणे भाषांतराच्या क्षेत्रात आपले करिअर करू शकतो. तसेच या देशांतील विविध कंपन्यांमध्ये किंवा त्या त्या देशांच्या दूतावासांत काम करू शकतो. याशिवाय व्हॉईस ओव्हर आणि प्रूफरीडींग यासारख्या वेगळ्या वाटा आपण निवडू शकतो.

२. टीव्ही उद्योगात करिअर करायचंय?

टीव्ही इंडस्ट्रीमध्ये वेगवेगळ्या करिअरच्या निवडीच्या संधी आहेत. उदा. संकलन, दिग्दर्शन, छायाचित्रण इत्यादी. या क्षेत्रांशी संबंधित प्रशिक्षण घेतलेल्या कोणालाही या क्षेत्रात प्रवेश मिळू शकतो. या इंडस्ट्रीत करिअर करायचं असेल तर फिल्म आणि टेलिव्हिजनमधले सर्टिफिकेट किंवा डिप्लोमा कोर्स तुम्ही करू शकता. त्याद्वारे या क्षेत्राचे तांत्रिक पैलू जाणून घ्या. हे क्षेत्र कितीही आकर्षक दिसत असलं, तरी त्यात प्रचंड प्रमाणात स्पर्धा आहे. तुमची कष्टाची तयारी असावीच लागते. तुमच्याकडे चांगली कल्पनाशक्ती असावी लागते आणि जरूर पडल्यास धोका पत्करण्याची तयारीही असावी लागते.

कार्यक्षेत्र / व्यवसाय	आवश्यक प्रशिक्षण	नोकरीच्या संधी

१४

पाहिजे! पाहिजे!! पाहिजे!!!

खालील जाहिराती वाचू या आणि त्यापुढे दिलेल्या उमेदवारांपैकी कोणत्या कामासाठी कोण योग्य आहे हे सांगू या.

१. पाहिजे - मुंबईस्थित खाजगी कंपनीसाठी

लघुलिपिक व सचिव (शक्यतो अविवाहित महिला)

अर्जदाराकडून अपेक्षा - उत्कृष्ट संवादकौशल्ये, स्वयंप्रेरित, हुशार, स्वतंत्रपणे काम करण्याची इच्छा. इतर कौशल्ये - हॉटेल आरक्षण, तिकीट व्यवहार इ. स्वतंत्रपणे सांभाळणे

शिक्षण - कोणतीही पदवी, लघुलेखनाचा डिप्लोमा

पगार - शैक्षणिक पात्रता आणि अनुभवावर अवलंबून

४/५ वर्षांचा अनुभव आवश्यक

फोटोसकट अर्ज पाठवावा

ई-पत्ता - abcde@---

पत्ता - अबकड, पहिली गल्ली, वांद्रे पूर्व, मुंबई

२. आधुनिक फर्निचर कंपनी

फर्निचर कंपनीत तातडीने नेमणे आहे

कुशल सुतार

अपेक्षा - सुतारकामातील सरकारी पदविका अथवा १० वर्षांचा सुतारकामाचा अनुभव. मशीनवर सुतारकाम करण्याचा अनुभवही अपेक्षित. कामाचे स्वरूप - हाताखालील १५ नवीन उमेदवारांकडून काम करून घेणे, स्वतः बरोबरीने काम करणे, ऑर्डर वेळेवर पूर्ण करून घेणे. गोदामातील लाकूड आणि इतर मालाची जरूरीप्रमाणे व्यवस्था बघणे.

पगार - कौशल्य आणि अनुभवावर अवलंबून.

मुलाखतीसाठी आजपासून कधीही १०.०० ते १७.०० या वेळात आपले दाखले आणि एक फोटो घेऊन यावे.

पत्ता - आधुनिक फर्निचर, बहावा मार्ग, नवी पेठ, पुणे.

३. पाहिजे - सोबती

वृद्ध दांपत्याला पुरुष अथवा महिला सोबती पाहिजे.

अपेक्षा -

वय ४० च्या आसपास, सुदृढ प्रकृती, निदान १०वी पास. २४ तास राहण्याची तयारी

कामे - सकाळी आणि दुपारी चहा करून देणे, वर्तमानपत्र वाचून दाखवणे, फोन घेणे, फिरायला जाताना सोबत करणे, वेळोवेळी ठरल्याप्रमाणे औषधे देणे वगैरे.

गरजूनी सकाळी १०.०० ते १२.०० दरम्यान फोन करावा.

४. सांगलीमधील प्रतिष्ठित माध्यमिक शाळेसाठी शिक्षक पाहिजेत.

सर्व विषय, बी.ए., बी.एड. अथवा अधिक शैक्षणिक पात्रता.

किमान ४ वर्षांचा अनुभव. शाळेतील वसतिगृहात राहण्याची सोय होऊ शकते.

नवीन शैक्षणिक वर्षापासून कामाचा आरंभ. फोटोसहित अर्ज पाठवावा.

पगार - शैक्षणिक पात्रता आणि अनुभवावर अवलंबून.

मुखाध्यापक, परमविद्या मंदिर, सांगली ४.३

उमेदवार :

क. विमलताई बने, वय ३८, शिक्षण ६ वी नापास, विनापत्य विधवा, सुदृढ.

ख. पीटर मेन्डोन्का, वय ४२, अविवाहित, शिक्षण ११वी, कुस्तीवीर.

ग. महिपती जनार्दन, वय ३०, गेली १२ वर्षे होम डिझाइन कंपनीत बैठकीच्या खोलीपासून स्वयंपाक घरापर्यंत सर्व प्रकारचे फर्निचर बनवायचा अनुभव.

घ. अमित रांजणगावकर - वय ३१, शास्त्र आणि गणित विषय घेऊन बी.एस्सी., बी.एड. गेली ५ वर्षे मुंबईत खाजगी शिकवण्या घेण्याचा अनुभव.

च. ऋजुता दळवी, वय २९, कलाशाखेतली पदवी, लघुलेखनाचा डिप्लोमा, ५ वर्षांचा प्रवासी कंपनीत कामाचा अनुभव.

छ. गगनबिहारी यादव, वय ४५, जे. जे. स्कूल ऑफ आर्ट मधून पदविका, घरीच चित्रकलेचे वर्ग घेतात, अंतर्गत सजावटीची आवड.

जाहिरात	उमेदवाराचे नाव
उदा. जाहिरात १.	ऋजुता दळवी

१५

खालील चौकटीत चांगल्या मुलाखतीसाठी आवश्यक असण्याऱ्या काही गोष्टींची यादी आहे. यातील एक मुद्दा निवडून त्यावर आपली मते सांगू या.

कपडे	अनुभव	आत्मविश्वास	
मी या कंपनीसाठी काय करू शकतो याचा विचार		प्रमाणपत्रे	
कंपनीची माहिती	मुलाखत घेणाऱ्याचे पद आणि इतर माहिती		
कंपनीने मलाच का निवडावे याची कारणे		देहबोली	
इतर कौशल्ये	दाखले	बूट	आधीची नोकरी सोडण्याची कारणे

उदा. मुलाखतीच्या वेळी चांगले / योग्य कपडे घालणे / महत्वाचे / जरूरीचे / आवश्यक आहे, कारण...

तुम्ही हे मुद्दे वापरू शकता -

प्रभाव पडणे, चांगले मत होणे, व्यवस्थित दिसणे, तणाव-रहित वाटणे, चिंता न वाटणे, हालचालीला मर्यादा न येणे, दडपण न येणे, सहजता असणे, आत्मविश्वास वाटणे, या नोकरीत खरोखरच रस आहे हे दाखविणे, हुशारी / चुणचुणीतपणा दिसून येणे, व्यक्तिमत्त्व बहुआयामी आहे हे कळून येणे.

१६

मुलाखत

१. तुमच्या मते मुलाखतीच्या वेळी पुढीलपैकी कोणत्या गोष्टी व्हाव्यात, किंवा होऊ नयेत, किंवा झाल्या तर चालतील? विधानासमोरील मोकळ्या जागेत 'हो', 'नाही' किंवा 'चालेल' असे लिहू या.

- क. दाखले ठेवलेली बॅग हरवणे
- ख. मुलाखत घेणारा ओळखीचा निघणे
- ग. मैत्रिणीचा फोन येणे
- घ. मुलाखतीच्या जागी वेळेआधी पोचणे
- च. वाटेत चिखल उडून कपडे घाण होणे
- छ. आत्मविश्वासाने बोलणे
- ज. मुलाखतीला उशिरा पोचणे
- झ. सध्या काम करताय तिथला सहकारीसुद्धा मुलाखतीला आलेला असणे
- ट. सध्याचाच बॉस इथे मुलाखत घेत असणे

२. आता तुम्ही निवडलेल्या पर्यायांवर आपण चर्चा करू या.
३. नोकरीसाठी मुलाखत घायला जाता तेव्हा तुम्हाला मुलाखत घेणाऱ्याकडून कोणत्या प्रश्नांची अपेक्षा असते? चला, काही अपेक्षित प्रश्नांची यादी करू या.

उदा. आपलं नाव?...

आता या प्रश्नांची संभाव्य उत्तरे आपल्याला देता येतात का ते पाहू.

४. एक खरीखुरी मुलाखत वाचू या. पण झालंय काय, की त्यातील प्रश्न आणि उत्तरं उलटसुलट झाली आहेत. ही सर्व प्रश्नोत्तरं बरोबर क्रमात लावायची आहेत. तर चला, कामाला लागू या.

मुलाखतकार -

- क. तुमचा रेझ्युमे दाखवता का?
- ख. मग त्यानंतर बी.एड. कुठून केलंत?
- ग. छान. तुम्हाला एकूण १५ वर्षांचा शिकवण्याचा अनुभव आहे. कुठे कुठे नोकरी केलीत तुम्ही?
- घ. स्वतःविषयी थोडक्यात माहिती द्याल का?
- च. तुमचं कॉलेज तर मुंबईचं दिसतंय!
- छ. काय काय शिकवलंत?
- ज. इतर कोणते विषय तुम्ही शिकवू शकाल?
- झ. फारच छान. शिक्षक म्हणून तुमची स्वतःची बलस्थानं कोणती आहेत असं तुम्हाला वाटतं?
- ट. आणि आपण कुठे कमी पडतो असं तुम्हाला वाटतं?
- ठ. ठीक आहे. सरकारी नियमांप्रमाणेच आम्ही पगार आणि इतर सवलती देतो.
- ड. तुम्हाला काही इतर प्रश्न विचारायचे आहेत का?
- ढ. तुमच्याशी बोलून छान वाटलं. साधारण एका आठवड्यात तुम्हाला आमचा निर्णय कळवूच.
- त. नमस्कार.
- थ. नमस्कार. बसा. आपलं नाव?

अर्जदार -

१. हो, मी मूळचा मालवणचा. माझं प्राथमिक शिक्षण तिथेच झालं.
२. हो, ही घ्या फाईल. यात माझा रेझ्युमे आणि इतर सर्व दाखले आणि प्रमाणपत्रं आहेत.
३. मुलं माझ्याशी फारच जवळिकीनं वागतात असं मला वाटतं. जरा कडक शिक्षक होणं मला जमावं असंही वाटतं.
४. मी चित्रकलेच्या परीक्षा दिल्या आहेत. खालच्या वर्गांना चित्रकला शिकवू शकतो मी. तसंच कबड्डीचा संघनायक होतो मी, शाळेत असताना.
५. मी एकूण तीन शाळांत नोकरी केली.
६. हो, माझ्या वडिलांची बदली मुंबईला झाली त्यामुळे आम्ही मुंबईत आलो. मी विरारच्या कॉलेजमधून बी.एस्सी. केलं, रसायनशास्त्रात. दुसरा वर्ग मिळाला मला.
७. तेही विरार एज्युकेशनमधूनच केलं.
८. मी मुख्यतः रसायनशास्त्र शिकवलं. याखेरीज पाचवी आणि सहावीला गणित शिकवत असे.
९. मी मुलांत छान मिसळू शकतो आणि खेळीमेळीच्या वातावरणात माझा वर्ग चालतो.
१०. नाही.
११. नमस्कार
१२. नमस्कार. धन्यवाद. मी सतीश भोईर.

५. आता हीच मुलाखत ऐकू या.

६. मुलाखत सादर करणे

क्र. १४ मधील जाहिराती परत वाचू या.
आता आपण वर्गातल्या विद्यार्थी /
विद्यार्थिनींचे ४ गट करू या. प्रत्येक गट
एक जाहिरात निवडेल आणि त्यावर एक
मुलाखत तयार करेल आणि नंतर वर्गासमोर
सादर करेल.

१७

विकारी विशेषणांची सामान्यरूपे

१. खालील उतारा काळजीपूर्वक वाचू या आणि अधोरेखित शब्दांकडे लक्ष देऊ या. मुंबईच्या रस्त्यांवर काळ्या-पिवळ्या टॅक्सीची वाहतूक आता कमी दिसते. आता वेगळ्या टॅक्सीचे दिवस आले आहेत. तिला 'कॅब' म्हणतात. पण ती चटकन ओळखू येत नाही. मी पहिल्या वेळी मुंबईत आले होते तेव्हा हात केला की पटकन टॅक्सी थांबत असे. काळ्या-पिवळ्या गणवेशातल्या त्या टॅक्स्या मला फार आवडायच्या. फोन करून टॅक्सी बोलावणंही वृद्ध माणसांसाठी कटकटच. आणि अॅपने टॅक्सी बोलावणं सोपं खरं, पण त्याचंही वृद्ध माणसांना दडपणच. कितीही चांगली असली तरी वेगळ्या पद्धतीशी जुळवून घेणं हे सुरुवातीला अवघडच जातं. तरुणांना जरी हे सोपं वाटलं तरी या सोप्या पद्धतीचा जुन्या पिढीला मात्र बाऊ वाटतो. मागच्या पिढीतल्या लोकांनी शहाण्या मुलासारखी एखाद्या तरुणाची मदत घ्यावी हेच बरं! एकेका काळाचा महिमा, दुसरं काय!

विशेषणांच्या रूपात काय बदल झाला आहे?

उदा. काळी-पिवळी : काळ्या - पिवळ्या टॅक्सीची वाहतूक

- क) वेगळी :
- ख) पहिली :
- ग) वृद्ध :
- घ) मोठे :
- च) सोपी :
- छ) जुनी:
- ज) शहाणा :
- झ) एकेक :

एक - एका पण, एक - एके दिवशी / वर्षी

२. उदाहरणाप्रमाणे वाक्ये बनवू या.

पुल्लिंगी	स्त्रीलिंगी	नपुंसकलिंगी
मोठा (दरवाजा, साफसफाई, जबाबदारी, अट, तपशील, कागदपत्र, फाईल, महत्त्व)	मोठी (अभिनेत्री, आई, गाडी, वाहनचालक, बायको, आजी, खुशाली)	मोठे / मोठं (घर, खोली, दार, रंग, किंमत) उदा. मोठे घर मोठ्या घराची खोली मोठ्या घराच्या खोलीचे दार मोठ्या घराच्या खोलीच्या दाराचा रंग मोठ्या घराच्या खोलीच्या दाराच्या रंगाची किंमत
नवा	नवी	नवे / नवं
चांगला	चांगली	चांगले / चांगलं

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. काळा (कागद) (ए.व.)

हा काळा कागद कोणाला हवा?

निळा (वही) (ए.व.)

पिवळा (छत्री) (ए.व.)

वेगळा (गोष्ट) (अ.व.)

सोपा (कोडे / कोडं) (ए.व.)

जुना (नाणे / नाणं) (अ.व.)

मोठा (पुस्तक) (ए.व.)

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

हा काळा कागद कोणाला हवा?

ही निळी वही कोणाला हवी?

ही पिवळी छत्री कोणाला हवी?

या वेगळ्या गोष्टी कोणाला हव्यात?

हे सोपे कोडे कोणाला हवे? / सोपं कोडं कोणाला हवं?

ही जुनी नाणी कोणाला हवीत?

हे मोठे / मोठं पुस्तक कोणाला हवे / हवं?

१८

वाक्ये बनवू या.

उदा० माझ्या/ मुलाला / मोठा/ छान मार्क्स / मिळाले :

माझ्या मोठ्या मुलाला छान मार्क्स मिळाले.

१. माझ्या / उद्या / धाकटा / पाचवा वाढदिवस / मुलीचा / आहे

२. वर्तमानपत्रासोबत / आजच्या / निळा / रंगाचे / आले / पत्रक / आहे

३. करावी लागते / मुलीला / खूप मेहनत / भोळा

४. मोठा / आहेत / सुंदर चित्रेच / पुस्तकात / फक्त

५. छोटा / नयेत / मुलांनी / स्मार्ट फोन्स / वापरू

विध्यर्थी रूपे - क्रियापद - असणे, नसणे

Desiderative Forms - Verbs - असणे, नसणे

सर्वनाम	पुल्लिंग	स्त्रीलिंग	नपुंसकलिंग
मी	असावा	असावी	असावे / असावं
	नसावा	नसावी	नसावे / नसावं
आम्ही / आपण	असावे	असाव्या	असावे / असावं
	नसावे	नसाव्या	नसावे / नसावं
तू	असावास	असावीस	असावेस / असावंस
	नसावास	नसावीस	नसावे / नसावंस
तुम्ही / आपण	असावे	असाव्या	असावे(त) / असावं(त)
	नसावे	नसाव्या	नसावे(त) / नसावं(त)
ए.व.तू.पु.	(तो)	(ती)	(ते)
	असावा	असावी	असावं
अ.व.तू.पु.	नसावा	नसावी	नसावं
	(ते)	(त्या)	(ती)
	असावेत	असाव्या (त)	असावीत
	नसावेत	नसाव्या (त)	नसावीत

१९ कोणत्याही गोष्टीचा अतिरेक वाईटच!

असावेत / नसावेत, असावी / नसावा, असावा / नसावा, असावी / नसावी, असावी / नसावे

१. प्रत्येकाजवळ मोबाईल (क) _____, पण तो सतत हातात

(ख) _____!

२. चांगले चित्रपट बघण्याची आवड (ग) _____, पण त्यामुळे अभ्यासाचा

कंटाळा (घ) _____!

३. व्हॉट्सअॅपवरील संदेश (अ.व.) रंजक (च) _____, पण ते मित्रांना

दुखावणारे (छ) _____!

४. शाळा-कॉलेजात वर्गात मोबाईलवर बंदी (ज) _____, पण कॅन्टिन

आणि आवारात ही बंदी (झ) _____!

५. मोबाईलची आवड (ट) _____, त्याचे व्यसन

(ठ) _____!

संभाषण करू या.

रोजचा दिनक्रम ठरलेला असणे

शाळा / कॉलेज / ऑफिसला जाणे

अभ्यास करणे

सकाळी उशिरा उठणे

ऑफिसला जायला उशीर होणे

आईचा पारा चढणे

चिडचिड होणे

समाधान न मिळणे

स्वयंपाक करणे

घर / पसारा आवरणे

घर नीटनेटके ठेवणे

मागच्या / पुढच्या आठवड्यात / काही दिवसांपासून

बदल गरजेचा वाटणे

सगळ्यापासून लांब जावेसे वाटणे

प्रसन्न करणारा अनुभव येणे

म्हणी आणल वलकुरललर

मी मी करणे	ढकीचे घलव सोसलुललशलवल
	दगडलल देवपण येत नलही
आयकीकुलल कलवलवर डललकी उदलर	अडलल हरी गलदवलचे पलल धरी

२० खेळु यल.

अ.पु. १२-१३

शलकुलल वरुगत असणललुल वसुतुंकी यलदी वलकेल. समोर तीन खुर्कुल असतील. वलदुलरुथुलकुल दोन रलंगल खुर्कुलपलसून थोडुल ललंब उभुल असतील. तुल खुर्कुलवर ललंगलप्रमलणे तो, ती, ते असे ललहलले असेल. यलदीतलल शडुद ऐकून डरोडर तुल गोलुषुींके ललंग ओळखून पटकन तुल खुर्कुलत डसलवे. कलसुतीत कलसुत शडुद ओळखणलरल आणल कमीत कमी कुकल करणलरल गट कलंकेल.

२१ ँक कुलतुरफीत पलहु यल.

१. युगुल उतुतर नलवडुु यल.

क. डललकु नवडुललल कलती वलकतलकुल गकुर ललवलललल सलंगते?

१. ५
२. ७
३. ९

ख. मलनवलल सोडलुललवर नवडुललने कलल करणे अपेकुषलत आहे?

१. नऊकुलल आत डडल डरून दलरलत ठेवणे
२. डडल डरून डुंगेत ठेवणे
३. नऊनंतर डडल डरून दलरलत ठेवणे

ग. आणखी कुणतं कलम डललकुलल आठवत आहे?

१. कपडे इखुलील देणे
२. वलजेके डलल डरणे
३. कपडे धुवललल देणे

घ. डललकु दहल दलवस कुठे कललली आहे?

१. इतरलंकी कलळकी डुलललल
२. फलरललल
३. नवीन नुकरी करलललल

२. या चित्रफितीमध्ये काय वेगळेपण आहे हे तुमच्या लक्षात आले का? नवरा - बायकोच्या बदलत गेलेल्या जबाबदाऱ्यांविषयी वर्गात चर्चा करू या.

शब्दसंपदा

७.१ नाम : व्यवसाय

तो हवालदार, ते -	ती शिक्षिका, त्या -
तो शिक्षक, ते -	ती प्राध्यापिका, त्या -
तो प्राध्यापक, ते -	ती डॉक्टर, त्या - / डॉक्टरीण, त्या डॉक्टरणी
तो डॉक्टर, ते -	ती विद्यार्थिनी, त्या -
तो विद्यार्थी, ते -	ती इंजिनियर, त्या -
तो इंजिनियर, ते -	ती लेखिका, त्या -
तो लेखक, ते -	ती गृहिणी, त्या -
तो गृहस्थ, ते -	ती गायिका, त्या -
तो गायक, ते -	ती नर्तकी, त्या -
तो नर्तक, ते -	ती कवयित्री, त्या -
तो कवी, ते -	ती शेतकरीण, त्या शेतकरणी
तो शेतकरी, ते -	ती अभिनेत्री, त्या -
तो अभिनेता, ते अभिनेते	ती खेळाडू, त्या -
तो खेळाडू, ते -	ती शास्त्रज्ञ, त्या -
तो शास्त्रज्ञ, ते -	ती व्यापारी, त्या -
तो व्यापारी, ते -	ती कोळीण, त्या कोळणी
तो कोळी, ते -	ती सहकारी, त्या -
तो कर्मचारी, ते -	
तो विभागप्रमुख, ते -	
तो शिपाई, ते -	
तो भटजी, ते -	
तो सहकारी, ते -	

७.२ प्रशासकीय / व्यवस्थापकीय शब्द

तो अर्ज, ते -	ती तक्रार, त्या तक्रारी	ते देयक, ती देयके / देयकं
तो पासपोर्ट, ते -	ती सुट्टी, त्या सुट्ट्या	ते बिल, ती बिले / बिलं
तो व्हिसा, ते -	ती जबाबदारी, त्या जबाबदाऱ्या	ते पासबुक, ती पासबुके / पासबुकं
तो काउंटर, ते -	ती विनंती, त्या विनंत्या	ते कागदपत्र, ती कागदपत्रे / कागदपत्रं
तो तपशील, ते -	ती परवानगी, त्या परवानग्या	ते कार्ड, ती कार्डे / कार्ड
तो सल्ला, ते सल्ले	ती सूचना, त्या सूचना	ते ओळखपत्र, ती ओळखपत्रे/ ओळखपत्रं
तो होकार, ते -	ती तक्रार, त्या तक्रारी	ते चेकबुक, ती चेकबुके / चेकबुकं
तो नकार, ते -	ती अट, त्या अटी	ते तिकीट, ती तिकिटे / तिकिटं
तो व्यापार, ते -	ती नोट, त्या नोटा	
तो व्यवसाय, ते -	ती गरज, त्या गरजा	
तो पगार, ते -	ती ओळख, त्या ओळखी	
तो परवाना, ते परवाने	ती गडबड, त्या गडबडी	
ते पारपत्र, ती पारपत्रे		
तो धनादेश, ते -		
तो चेक, ते -		
तो पत्ता, ते पत्ते		
तो दूरध्वनी-क्रमांक, ते -		
तो पैसा, ते पैसे		
तो उद्देश, ते -		
तो तोडगा, ते तोडगे		
तो घोळ, ते -		

७.३ नाम : घर आणि घरातल्या वस्तू

तो दरवाजा, ते दरवाजे	ती भिंत, त्या भिंती	ते घर, ती घरे / ती घरं
तो पंखा, ते पंखे	ती खोली, त्या खोल्या	ते छत, ती छते / ती छतं
तो ए.सी., ते -	ती खिडकी, त्या खिडक्या	ते दार, ती दारे / ती दारं
तो दिवा, ते दिवे	ती ट्युबलाईट, त्या -	ते स्वयंपाकघर, ती स्वयंपाकघरे / ती स्वयंपाकघरं
तो पलंग, ते -	ती खुर्ची, त्या खुर्च्या	ते टेबल, तीटेबले / ती टेबलं
तो फ्रीज, ते -	ती काच, त्या काचा	ते कपाट, ती कपाटे / ती कपाटं
तो टीव्ही, ते -	ती किल्ली, त्या किल्ल्या	ते दाळे / ते दाळं, ती दाळी
तो रेडिओ, ते -	ती चावी, त्या चाव्या	ते फडके / ते फडकं, ती फडकी
तो चेंडू, ते -	ती इस्त्री, त्या इस्त्र्या	ते गेट, ती गेटे / गेटं
तो दूरध्वनी, ते -	ती चळत, त्या चळती	
तो जुडगा, ते जुडगे	ती साफसफाई, -	
तो आरसा, ते आरसे	ती बैठक, त्या बैठका	
तो साबण, ते -		
तो झाडू, ते -		
तो पसारा, ते पसारे		

७.४ नाम : भांडी

तो माठ, ते -	ती कढई, त्या कढया	ते भांडे, ती भांडी
तो तांब्या, ते तांबे	ती थाळी, त्या थाळ्या	
तो कप, ते -	ती प्लेट, त्या प्लेटी / प्लेट्स	
तो पेला, ते पेले	ती वाटी, त्या वाट्या	
तो ग्लास, ते -	ती सुरी, त्या सुन्या	
तो चमचा, ते चमचे	ती बाटली, त्या बाटल्या	
तो काटा, ते काटे		

दृष्टिक्षेप

नाम

तो आगगाडीचालक, ते -	ती पाटी, त्या पाट्या	ते शुभेच्छापत्र, ती शुभेच्छापत्रे / ती शुभेच्छापत्रं
तो खलाशी, ते -	ती भेटवस्तू, त्या -	ते प्रशिक्षण, ती प्रशिक्षणे / ती प्रशिक्षणं
तो ज्योतिषी, ते -	ती करंजी, त्या करंज्या	ते क्षितिज, ती क्षितिजे, ती क्षितिजं
तो वैमानिक, ते -	ती चकली, त्या चकल्या	ते भौतिकशास्त्र
तो गवंडी, ते -	ती शंकरपाळी, त्या शंकरपाळ्या	ते रसायनशास्त्र
तो सुतार, ते -	ती पाणबुडी, त्या पाणबुड्या	ते जीवशास्त्र
तो कुंभार, ते -	ती कंपनी, त्या कंपन्या	ते उत्पादन, ती उत्पादने / ती उत्पादनं
तो उद्योग, ते -	ती प्रतिक्रिया, त्या प्रतिक्रिया	ते कौशल्य, ती कौशल्ये / ती कौशल्यं
तो लघुलिपिक, ते -	ती गल्ली, त्या गल्ल्या	ते आरक्षण, ती आरक्षणे, ती आरक्षणं
तो सचिव, ते -	ती मुलाखत, त्या मुलाखती	ते दांपत्य, ती दांपत्ये / ती दांपत्यं
तो फटाका, ते फटाके	ती हालचाल, त्या हालचाली	ते पद, ती पदे / ती पदं
तो लाडू, ते -	ती जाहिरात, त्या जाहिराती	ते मडकं, ती मडकी
तो फराळ, ते -	ती पद्धत, त्या पद्धती	ते अंतराळ
तो अनारसा, ते अनारसे	ती सहजता	
तो वर्ग, ते -		
तो पेटारा, ते पेटारे		
तो चौकोन, ते -		
तो दाखला, ते दाखले		
तो क्रम, ते -		
तो बदल, ते -		
तो मतभेद, ते -		
तो चुणचुणीतपणा		

क्रियापद	विशेषणे	प्रश्नशब्द	इतर शब्द	क्रियाविशेषण
पकडणे	आकर्षक	कोणालाही	जरी	आतापर्यंत
विचारणे	खाजगी	कितीही	पैकी	पटकन
भरवणे	उत्कृष्ट		नंतर	
वाढवणे	स्वयंप्रेरित		सर्वाकडे	
ओळखणे	स्वतंत्र			
निवडणे	आरामदायी			
वापरणे	बहुआयामी			
कापणे	भोळा			
शिवणे	उत्तीर्ण			
धुणे				
बनवणे				

आता मला हे येतं ...

रोजच्या घडामोडींवर संभाषण करणे

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

व्यवसाय आणि कार्यक्षेत्रे यांबद्दल बोलणे

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

द्वितीया आणि चतुर्थी विभक्ती

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

प्रश्नशब्द : कोणाला

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

विशेषनामांची सामान्यरूपे

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

विकारी विशेषणांची सामान्यरूपे

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

विध्यर्थ - असणे आणि नसणे

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी